

115 NOLU SÖZLEŞME

İŞÇİLERİN İYONİZAN RADYASYONLARA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 1 Haziran 1960

Kanun Tarih ve Sayısı: 7.3.1968/1033

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 23.3.1968/12856

Bakanlar Kurulu Kararı Tarih ve Sayısı: 2.7.1968/6-12959

Resmi Gazete Yayım Tarihi ve Sayısı: 25.7.1968/12959

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet edilerek orada, 1 Haziran 1960 tarihinde kırkdördüncü toplantısını yapan

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı,

Toplantı gündeminin dördüncü maddesini teşkil eden, işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunmasıyla ilgili çeşitli tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin bir Milletlerarası Sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra,

1960 Haziran ayının işbu yirmi ikinci günü radyasyonlara karşı korunmaya dair 1960 Sözleşmesi şeklinde adlandırılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul eder:

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1

İşbu Sözleşmeyi onaylayan Milletlerarası Çalışma Teşkilatının her üyesi, onu mevzuat yoluyla, tatbikata ait usul ve kaideler veya diğer münasip tedbirlerle uygulamayı taahhüt eder. Bu sözleşme hükümlerinin uygulama alanına konulmasında yetkili makam işçi ve işveren temsilcileriyle istişarede bulunacaktır.

MADDE 2

- Bu sözleşme, işçilerin çalışmaları sırasında iyonizan radyasyonlara maruz kalmalarına sebep olan bütün faaliyetler hakkında uygulanır.
- Maruz kalınabilecek iyonizan radyasyon dozlarının zayıf olması sebebiyle, sözleşmenin uygulama alanına konulmasını sağlamak amacıyla 1. Maddede öngörülmüş olan usullerden biri yoluyla sözleşme hükümlerinden istisna edilecek olan mühürlü veya mühürsüz radyoaktif maddeler ve iyonizan radyasyon neşreden cihazlar hakkında bu sözleşme uygulanmaz.

MADDE 3

- Bilgi alanında kaydedilen gelişmelerin ışığı altında, işçilerin sağlık ve emniyetleri bakımından iyonizan radyasyonlara karşı etkili bir şekilde korunmasını sağlamak maksadıyla münasip her türlü tedbir alınacaktır.
- Bu maksada uygun, gerekli usul ve kaidelerle tedbirler kabul edilecek ve etkili bir korunma sağlanabilmesi için, zaruri olan bilgiler istifadeye açık bulundurulacaktır.
- Bu şekilde etkili bir korunma için :
 - a. Sözleşmenin bir üye tarafından onaylanmasından sonra işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı korunması için alınan tedbirler,sözleşme hükümlerine uygun olacaktır.
 - b. Söz konusu üye ,Sözleşmenin onaylanmasından önce almış bulunduğu tedbirleri, sözleşme hükümleriyle uygunluk temin etmek maksadıyla mümkün olan en kısa bir zamanda değiştirecek ve onaylanmadan önce mevcut olan diğer tedbirlerin de aynı istikamette değiştirilmesini teşvik edecektir.
 - c. Söz konusu üye,Sözleşmenin onaylanması sırasında ,Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne,Sözleşme hükümlerinin ne şekilde ve hangi kategorideki işçilere uygulandığını gösteren bir bildirme gönderecek ve sözleşmenin uygulanması hakkındaki raporlarında bu konuda elde edilen gelişmeyi belirtecektir.
 - d. Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu,bu Sözleşmenin ilk yürürlüğe girmesinden itibaren üç senelik bir müddet sonunda Konferansa bu paragrafın (b) fıkrasının uygulanmasıyla ilgili ve bu hususta alınacak tedbirler bakımından uygun gördüğü teklifleri ihtiva eden özel bir rapor sunacaktır.

BÖLÜM II

KORUNMA TEDBİRLERİ

MADDE 4

2 inci maddede sözü edilen faaliyetler, Sözleşmenin işbu kısmında öngörülen korunmayı sağlayacak tarzda tanzim ve icra edilmelidir.

MADDE 5

İşçilerin iyonizan radyasyonlara maruz kalışlarının mümkün olan en asgari hadde indirilmesi için her türlü gayret sarfedilmeli ve fuzuli olan her türlü maruz kalışlar bütün ilgili taraflarca önlenmelidir.

MADDE 6

- Çeşitli kategorilerdeki işçiler için organizma dışı veya içi kaynaklardan gelebilecek iyonizan radyasyonların tecviz edilebilir azami dozları ve organizmaya girmesine cevaz verilebilecek radyoaktif maddelerin azami miktarları, işbu Sözleşmenin 1 inci kısmına uygun olarak tespit edilecektir.

- Tecviz edilen bu azami doz ve miktarlar, yeni bilgilerin ışığında, devamlı şekilde yeniden incelemeye tabi tutulacaktır.

MADDE 7

- Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan ve;
 - a. 18 ve daha yukarı yaşta,
 - b. 18 yaşından küçük olan işçiler için uygun seviyeler, 6 ıncı madde hükümlerine uygun olarak tesbit edilmelidir.
- 16 yaşından küçük olan hiç bir işçi iyonizan radyasyonlara sebep olan işlerde çalıştırılmamalıdır.

MADDE 8

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışmayan fakat iyonizan radyasyonlara veya radyoaktif maddelere maruz kalmaları ihtimali bulunan mahallerde kalan ve bu mahallerden geçen işçiler uygun seviyeler 6. Madde hükümleri gereğince tesbit edilmelidir.

MADDE 9

- İyonizan radyasyonlardan ileri gelen tehlikelerin mevcudiyetini göstermek üzere, uygun bir tehlike işaretinden faydalanılmalıdır. Bu konuda gerekli görülen her türlü bilgi işçilere verilmelidir.
- Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçilere, bu işlerde çalıştırılmadan önce veya çalıştırıldıkları sırada, güvenlikleri ve sıhhatlerinin korunması için alınacak ihtiyat tedbirleri ve bu tedbirlerin alınmasını gerektiren sebepler hakkında lazım geldiği şekilde bilgi verilmelidir.

MADDE 10

Mevzuat işçilerin çalışmaları sırasında iyonizan radyasyonlara maruz kalmalarını intaç eden işleri işbu mevzuat tarafından tespit olunacak usuller dairesinde belirtilmelidir.

MADDE 11

Tespit edilen seviyelere riayet edilip edilmediğinin doğrulanması amacıyla, işçilerin iyonizan radyasyonlara ve radyoaktif maddelere ne dereceye kadar maruz kaldıklarını tayin etmek üzere işçilere ve işyerleri lazım geldiği şekilde kontrole tabi tutulmalıdır.

MADDE 12

Doğrudan doğruya radyasyon işlerinde çalışan bütün işçiler, bu işlerde çalışmadan önce veya çalışmaya başladıktan kısa bir zaman sonra sağlık muayenesine tabi tutulmalı ve bundan sonra munasip aralıklarla bu sağlık muayenelerinden geçirilmelidir.

MADDE 13

İyonizan radyasyona maruz kalmanın nitelik veya derecesi ve ya her ikisi sebebiyle, hangi hallerde aşağıdaki tedbirlerin süratle alınması icap edeceği 1. Maddede öngörülen sözleşmenin yürütümünün sağlayıcı uygulama metodlarından biri yoluyla belirtilecektir:

- a. İşçi münasip bir sağlık muayenesine tabi tutulmalıdır;
- b. İşveren yetkili makam tarafından verilen talimata uygun olarak bu makama tevdiyen haber vermelidir,
- c. Radyasyonlara karşı korunma konusunda yetkili şahıslar, işçinin işini hangi şartlar altında yaptığını incelemelidir;
- d. İşveren, teknik müşahadelere ve tıbbi görüşlere dayanan düzeltici lüzumlu bütün tedbirleri almalıdır.

MADDE 14

Hiçbiri işçi, yetkili tıbbi görüşe aykırı olarak iyonizan radyasyonlara maruz kalmasını gerektirebilecek işlerde çalıştırılmamalı veya çalıştırılmaya devam edilmemelidir.

MADDE 15

Bu sözleşmeyi onaylayan her üye, sözleşme hükümlerinin uygulanmasını denetleme amacıyla münasip teftiş hizmetleri sağlamayı veya yeteri kadar bu teftişin sağlanmış olup olmadığını araştırmayı, taahhüt eder.

BÖLÜM III

SON HÜKÜMLER

MADDE 16

Bu sözleşmenin kesin onaylama belgeleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

MADDE 17

- Bu Sözleşme ancak onaylama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyelerini bağlayacaktır.
- Bu Sözleşme, iki üyenin onaylama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.
- Daha sonra bu sözleşme, onu onaylayan her üye için onaylama belgesi tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 18

- Bu sözleşmeyi onaylayan her üye onu, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.
- Bu sözleşmeyi onaylamış olan ve bundan evvelki fıkarda sözü edilen beş yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu madde de öngörülen fesih hakkını kullanmayan üye yeniden 5 yıllık bir müddet için bağlanmış olacaktır. Ve daha sonra bu Sözleşmeyi, her beş yıllık devrenin bitiminde bu madde öngörülen şartlar altında feshedilebilecektir.

MADDE 19

- Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Milletlerarası Çalışma Teşkilatı üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama ve fesihlerin tescil olduğunu Teşkilatın bütün üyelerine bildirecektir.
- Genel Müdür kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onaylama belgesinin fesih olduğunu teşkilat üyelerine bildirirken, bu Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilat üyelerinin dikkatini çekecektir.

MADDE 20

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukarıdaki maddelere uygun olarak tescil etmiş olduğu bütün onaylamalara ve fesihlere dair tam bilgileri Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 202 nci maddesine uygun olarak tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

MADDE 21

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu gerekli gördüğü her seferinde, bu Sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine alınması lüzumu hakkında karar verecektir.

MADDE 22

- Konferansın bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabulü halinde ve yeni sözleşme aksini öngörmediği takdirde:
 - a. Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması keyfiyeti, yukarıdaki 18 inci madde nazara alınmaksızın ve tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kaydı ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirecektir.
 - b. Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme üyelerin onaylanmasına artık açık bulundurulmayacaktır.
- Bu sözleşme, onu onayıp da tadil edici sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için, herhalde şimdiki şekil ve muhtevası ile yürürlükte olmakta devam edecektir.

MADDE 23

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede muteberdir.